

Statsråd Jon-Ivar Nygård
Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Vår ref.:
2023/1442

Deres ref.:

Dato:
25.04.2023

Vedørende prosessen om tildeling av persontogtrafikken på Østlandet

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser til den pågående prosessen vedrørende tildeling av persontrafikk på Østlandet og statsrådens svarbrev av 28. mars 2023.

Komiteen har følgende oppfølgingsspørsmål:

1. Vil statsråden sørge for å gi innsyn i en usladdet versjon av Jernbanedirektoratets notat av 8. januar, samt all e-postkorrespondanse mellom Samferdselsdepartementet og Jernbanedirektoratet knyttet til oversendelsen av dokumentet?
2. Etter om lag et halvt år med forhandlinger med Vy om Østlandet 1 og Flytoget om Østlandet 2 anbefaler Jernbanedirektoratet i sitt notat av 8. januar, basert på den etablerte prosessen, å tildele Østlandet 1 til Vy og Østlandet 2 til Flytoget. Hvordan står dette seg opp mot at statsråden en rekke ganger har vist til at tildeling av avtale til Vy for et samlet Østlandet var Jernbanedirektoratets faglige vurdering?
3. I notatet fra Jernbanedirektoratet 8. januar fremkommer det tydelig at skissen til tilbud fra Vy fra 16. desember på et samlet Østlandet ikke forholder seg til de oppsatte rammene for forhandlingene med hhv. Vy og Flytoget. Vy foreslår blant annet andre takster, en annen rutemodell og enkelte rutetilbud som ikke anses som realistisk av Bane NOR. Flytoget på sin side fikk ikke mulighet til å tegne opp løsninger helt fritt.

Mener statsråden det er en god måte å bruke to kompetente statlige togselskap på når bare det ene får lov å være kreativ og definere hvordan de kan utnytte infrastrukturen og få mest mulig ut av statlige ressurser i forhandlingene med staten?

4. I det sladdede notatet fra Jernbanedirektoratet av 8. januar fremkommer det flere steder at det er betydelig avstand mellom Vys tilbudte pris og det Jernbanedirektoratet mener er et akseptabelt vederlag. Det har vært krevende for Jernbanedirektoratet å forhandle ned prisen fra Vy til et akseptabelt nivå. Gitt dette, hvordan kan statsråden være sikker på at staten har fått en god økonomisk direktekjøpsavtale med Vy?

5. Jernbanedirektoratet konkluderte i sitt notat 8. januar med at det ikke vil være mulig å forhandle videre med Flytoget om Østlandet 2 hvis prosessen skal endres til at den ene parten (Vy) får levere et samlet tilbud. Til tross for konklusjonen fra Jernbanedirektoratet så instruerte Samferdselsdepartementet Jernbanedirektoratet til å innhente et samlet tilbud fra Vy samtidig som ministeren sier i Stortinget at et samlet tilbud fra Vy ikke skal gå på bekostning av Flytoget sine muligheter.

Kan statsråden forklare på hvilken måte han mener at Flytoget fortsatt hadde en mulighet til å få Østlandet 2 etter at statsråden instruerte Jernbanedirektoratet til å innhente et samlet tilbud fra Vy?

6. Jernbanedirektoratet konkluderte med at det ikke var mulig å forhandle videre med Flytoget hvis Vy leverte et samlet tilbud på hele Østlandet. Som det fremgår av notatet vil dette medføre at direktetildelingsprosessen går over til en konkurranse siden det da i praksis blir to konkurrerende tilbud om det samme.

Kan statsråden forklare på hvilken måte han mener Flytogets tilbud på Østlandet 2 fortsatt kunne føre frem til en tildeling, i tråd med svaret 2. februar, uten at dette ville blitt en konkurranse?

7. Hvis det, etter at det ble åpnet for et samlet tilbud fra Vy, ikke lenger var mulig å slutføre forhandlingene med Flytoget om Østlandet 2, hvorfor sa statsråden da at det å åpne for et samlet tilbud fra Vy ikke skulle påvirke Flytogets muligheter?
8. Dersom Jernbanedirektoratet tok feil i sin faglige vurdering og at det ville være fullt mulig å fortsette forhandlingene med Flytoget på Østlandet 2, hvorfor fikk ikke Flytoget da anledning til å levere et konkurrerende tilbud på en samlet løsning? Ville ikke et konkurrerende tilbud på en samlet løsning gitt et mye bedre grunnlag for å velge mellom delt eller samlet løsning uavhengig av om det allerede var bestemt at Vy skulle få Østlandet 1?
9. I forbindelse med offentliggjøringen av Jernbanedirektoratets anbefaling om å gå videre med Vy, vektlegger statsråden risiko knyttet til overføring av trafikk til Flytoget. Hvilken annen risikovurdering er det statsråden da viser til, siden notatet fra Jernbanedirektoratet 8. januar er eksplisitt på at risikoen er moderat og akseptabel ved å la Flytoget overta trafikken på Østlandet 2?

10. Komiteen viser til svarbrevet av 28. mars 2023, der det fremkommer at det var en politisk og risikobasert begrunnelse for hvorfor statsråden 2. desember 2022 ga et justert mandat til Jernbanedirektoratet der direktoratet ble bedt om å tildele minst én av avtalene til Vy. Konkret hvilke endringer var det sommeren og høsten 2022 som gjorde at statsråden justerte mandatet? Var det noen forhold som stilte seg annerledes enn da prosessen ble igangsatt våren 2022, og i så fall hvilke forhold hadde endret seg?

11. Kan statsråden bekrefte - eller avkrefte - om endringen av mandatet skyldes at Vy sto i reell fare for å tape anbudet eller ikke vinne fram i forhandlingene om direktetildelingen av Østlandet 1?

12. Kom Jernbanedirektoratet på noe tidspunkt med faglige innvendinger mot endringen av mandatet, eller mot å innhente samlet tilbud fra Vy?

13. Har Jernbanedirektoratet på noe tidspunkt spurt eller forhørt seg om Flytoget kunne levere tilbud på Østlandet 1? Hvis ja, bes det opplyst om når og hva som var bakgrunnen for dette.
14. Komiteen viser til at statsråden i spørretimen 13. april 2023 uttalte "Når det gjelder spørsmålet om Flytoget, om det kunne være aktuelt for begge avtalene, er svaret på det nei." Komiteen viser til Jernbanedirektoratets brev av 8. april 2022 (Saksreferanse 202200276), der de det redegjøres for de generelle rammene for forhandlingene, og hvor det imidlertid står "Både Vygruppen og Flytoget AS er *aktuelle avtaleparter* for begge avtalene". Kan statsråden redegjøre for hvordan dette harmoniserer og hva som er riktig uttrykk for føringene som har vært gitt i prosessen?
15. Komiteen viser til svarbrevet av 28. mars og oversikten over møter som svar på komiteens spørsmål 8 og 9. Komiteen ber om å få tilsendt:
- all korrespondanse tilknyttet og nedtegnelser fra alle møter mellom Jernbanedirektoratet og andre statlige aktører i jernbanesektoren i forbindelse med tildelingen av trafikkpakker i hovedstadsområdet
 - all korrespondanse tilknyttet og nedtegnelser fra alle møter mellom regjeringen og de ansattes organisasjoner i forbindelse med tildelingen av trafikkpakker i hovedstadsområdet. Det presiseres at forespørselen gjelder både embetsverk og politikere i alle departementer samt ved Statsministerens kontor og at forespørselen gjelder alle ledd i de ansattes organisasjoner
16. Mener statsråden at saken kan få betydning for tilliten til staten som forhandlingspartner og mener statsråden at saken kan få betydning for statens forhandlingsposisjon i fremtidige forhandlinger?

Komiteen ber om svar innen 2. mai 2023.

Med vennlig hilsen
Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Peter Frølich
komitéleder

